

Mini – Symposium 30 november 2024

Windturbine bepalingen

NIEUWE GELUIDNORMEN WINDTURBINES WETENSCHAPPELIJK GETOETST

LEONARD M.B. BAART DE LA FAILLE, FYSICUS - AUDIOLOOG

Nieuwe geluidnormen windturbines wetenschappelijk getoetst

Leonard M.B. Baart de la Faille
fysicus - audioloog

voordracht NLVOW
30 – 11 - 2024

Ontbrekend fundament

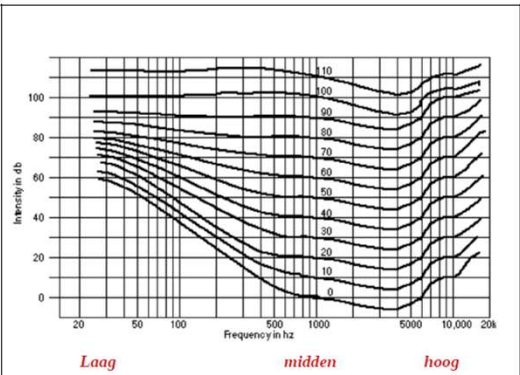
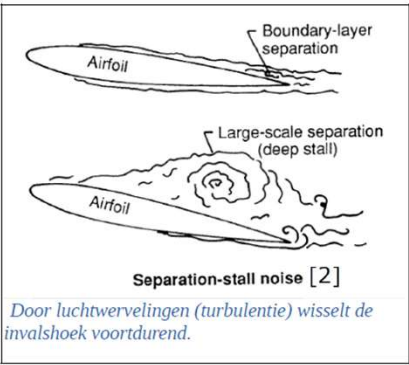
- Raad van State heeft regels buitenwerking gesteld.
- Landelijke MER is de basis voor nieuwe normen.
- Basis van de MER: oude regels voor
geluidmetingen, berekeningen en dosis-effectrelatie
- Wetenschappelijke onderbouwing ontbreekt

Referenties zie:

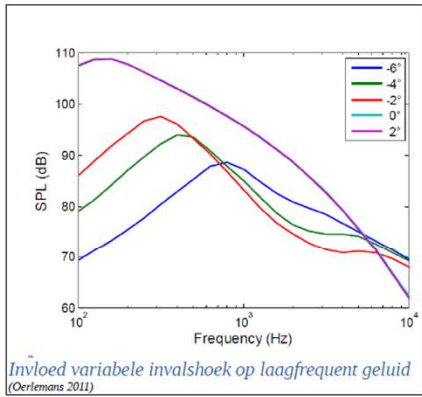
- Jaargemiddelde geluidbelasting windturbines Lden bij normering en dosis-effectrelatie. September 2024
<https://www.researchgate.net/publication/383696379>
- Audiologisch advies geluidsonderzoek en normering Windpark IJsselwind. In het kader van de beroepsprocedure bij de Raad van State. Juli 2024
<https://www.researchgate.net/publication/382736579>

<p>Wetenschap:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <u>Geluidberekeningen zijn zeer onbetrouwbaar.</u> ➤ <u>Dosis-effectrelatie is achterhaald.</u> <p>Overheid keurt eigen vlees:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <u>CommissieMER niet geïnformeerd</u> over zienswijzen: overheid beoordeelt zelf. ➤ RIVM: factsheet is uitleg van beleid, geen onafhankelijke advisering <u>Fact-sheet = Beleid-sheet</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Geluid ➤ Geluid windturbines ➤ Geluidvoortplanting ➤ Laagfrequent geluid ➤ Amplitude modulatie ➤ Nachtelijke windmaxima en turbinehoogten ➤ Dosis-effectrelatie
---	---

<p>➤ Geluid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gevoeligheid gehoor • dB(A) volgt gehoordrempel 	<p>➤ Geluid windturbine</p> <p>Door luchtwervelingen (turbulentie) wisselt de invalshoek voortdurend.</p>
---	---

➤ **Geluid windturbine**

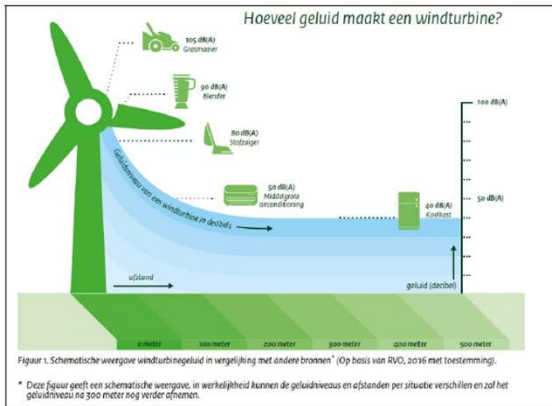
- Te dwarse invalshoek geeft 'stall':
zeer sterke toename lage frequenties (paarse lijn).

➤ **Geluid windturbine**

Nachtelijke windmaxima bij sterke afkoeling:

- Windstil beneden, harde wind boven:
'stall' aan bovenzijde van de wieken.
- Veel laagfrequent en stampende geluid
(AM: amplitude modulatie)

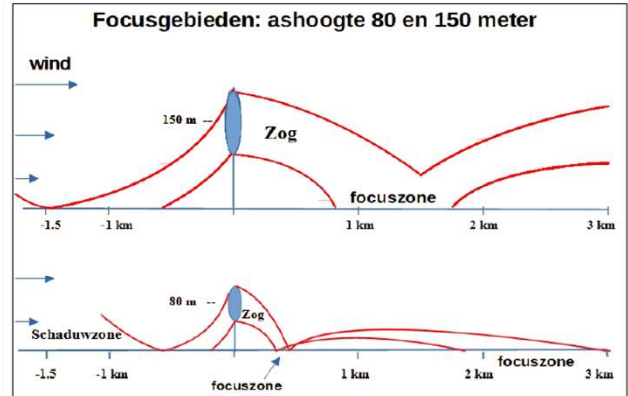
➤ **Geluidvoortplanting**

Factsheet RIVM (ISO-9613)

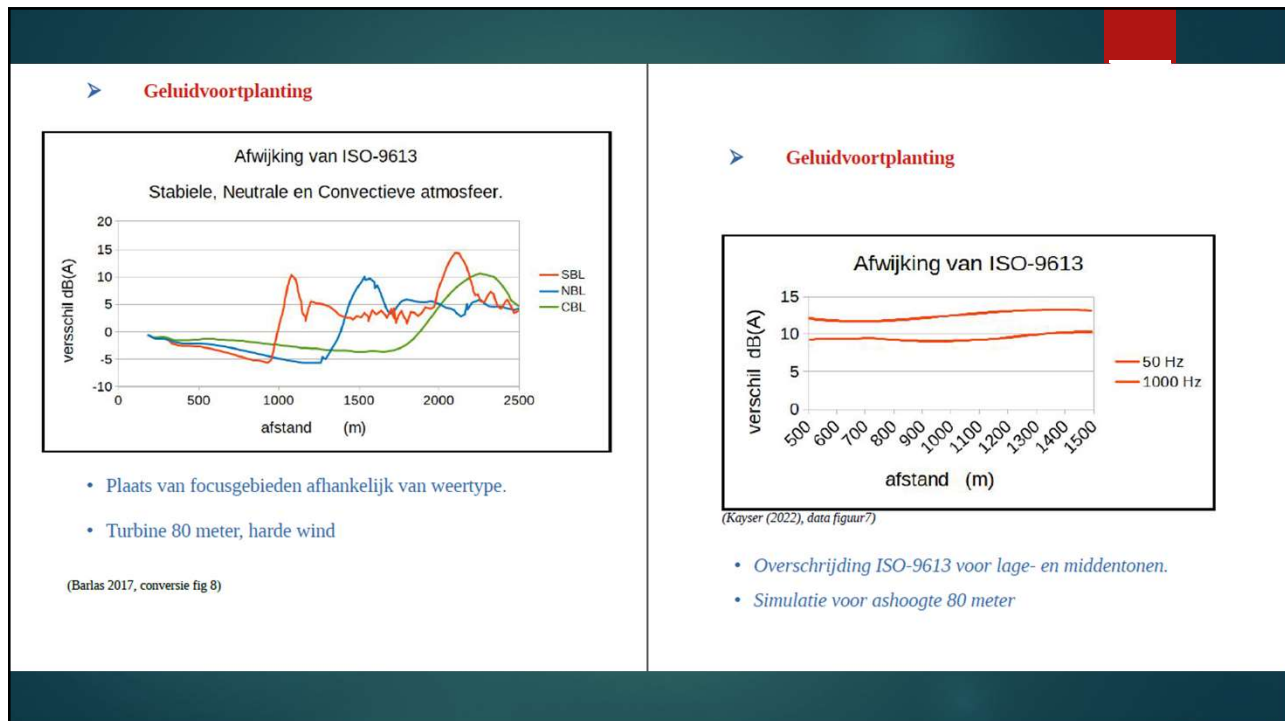
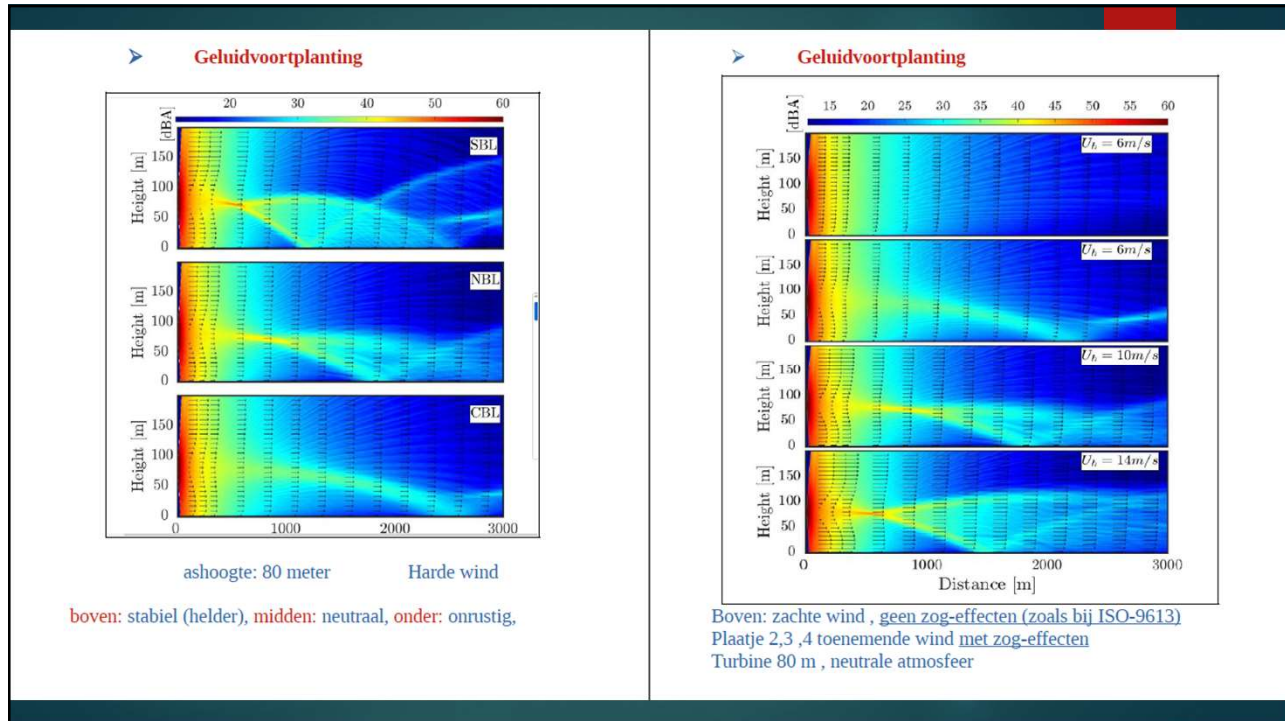
- Geleidelijke afname, 400 meter = koelkast.
- Geen afbuiging van geluid door wind en temperatuur.

➤ **Geluidvoortplanting**

Schematische weergave geluidvoortplanting

- Afbuiging door wind en temperatuur verdeling
- Meewind: omlaag - Tegenwind: omhoog
- Afhankelijk van turbinehoogte en weer

Geluidvoortplanting

Large en Stagwood 2014, Laeq 10 min

- Lden berekening gaat uit van vast geluidniveau per windkracht

MAAR

- Windturbinegeluid is zeer variabel.

Geluidvoortplanting

Da Silva 2017

Zweeds windpark: emissie en immissie

- Emissie per windkracht heeft niet slechts één vaste waarde
- Immissie bij woningen varieert per windkracht nog sterker

Conclusie: Lden beschermt niet tegen geluidmaxima

Overheidsstandpunt:

Bescherming tegen geluidspieken

- Het plan-MER laat zien dat in Nederland het maximale geluidniveau op de gevel 2 dB tot hoogstens 4 dB hoger kan zijn dan het jaargemiddelde zoals uitgedrukt in Lnight.

is wetenschappelijk volstrekt onhoudbaar

Laagfrequent geluid

Hinderperceptie

1000 Hz, 'gewoon' geluid:

- langzame toename hinder.

Lage tonen:

- Zeer snelle hindertoename boven gehoordrempel.
- Gehoordrempel kan tussen personen erg verschillen.

➤ **Laagfrequent geluid**

Equivalent hinder Duitse windparken

- SA1 1100 m, H = 140, T = 3
- SA2 800 m, H = 135, T = 1
- SA3 1500 m, H = 100, T = 6
- SA4 1000 m, H = 140, T = 21
- SA5 1000 m, H = 140, T = 10

Lage tonenhinder vergeleken met 'gewone' hinder (midden tonen)
Geluidniveau van 50 dB(A): gesprek op korte afstand.

➤ **Amplitude modulatie**

AM = minst hinderlijk

- Ritmisch en zoevend geluid. Ontstaat doordat geluidproductie tijdens draaien van de wieken varieert.

OAM = meest hinderlijk

- Ritmisch dreunend / stampend geluid. Ontstaat door extra laagfrequent geluid bij harde wind met grote turbulentie of 'stall'.
- Ontstaat ook door variërende focusgebieden.
- Vooral grote windturbines.

➤ **Nachtelijke windmaxima en turbinehoogten**

Hoogteverdeling windturbines en nachtelijk windmaximum (NWM)

Heldere avonden en nachten:

- Aan de grond: zwakke wind.
- Rond 140 meter (ashoogte van de moderne windturbines): harde wind, extra lage tonen, extra AM

De Nederlandse dosis-effectrelatie is gebaseerd op lage turbines van gemiddeld 70 meter en is daarom niet representatief.

➤ **Nachtelijke windmaxima en turbinehoogten**

Stabiele nachten met hinder - seizoensinvloed -

- Hinder is sterk seizoen-afhankelijk
- Lden jaar-normering niet toereikend

➤ **Dosis-effectrelatie**

Ernstig gehinderd binnenshuis: hinderscore > 60 %

- Nederland / Zweden: gemiddelde ashoogte 70 meter, respondenten wonen rondom WP
- Duitsland: ashoogte 140 meter, respondenten wonen vooral in 'meewind'-gebied (betere indicatie voor 'worst case')

➤ **Dosis-effectrelatie**

Ernstig gehinderd buitenshuis: hinderscore > 60 %

WHO-advies:

- Buiten-hinder
- Criterium 'ernstig gehinderd': hinderscore > 60 %

Nederland:

- Binnen-hinder
- Ernstig gehinderden: hinderscore > 72 %

➤ **Dosis-effectrelatie**

10 % ernstig gehinderden binnenshuis

Duitse dosis-effectrelatie is meest recent en passend:

- Duitsland: Lden = 35 dB(A), Lnight = 29 dB(A)**
- Verschil Binnen – Buiten: 5 dB(A)

Aantal ernstig gehinderden bij huidige norm Lden = 47 dB(A):

- Lage turbines : 28 % (Ned.)
- Hoge turbines: 48 % (Duits)

<p>➤ Conclusie:</p> <ul style="list-style-type: none"> De nieuwe normen zijn niet gebaseerd op actuele wetenschappelijke inzichten zoals de Raad van State voorschrijft: <ul style="list-style-type: none"> Het meet- en rekenvoorschrift wordt niet onderbouwd, <u>daarmee ontbreekt het fundament van de normering.</u> Het <u>Peutz-rapport over laagfrequente hinder</u> is hierdoor <u>onbruikbaar</u> en gaat voorbij aan audiologische inzichten en veldmetingen zoals in Duits onderzoek. De <u>dosis-effectrelatie</u> heeft vele gebreken en is <u>onbruikbaar</u> voor moderne windturbines. 	<p>➤ Conclusie:</p> <ul style="list-style-type: none"> De Duitse dosis-effectrelatie is het meest actueel en leidt tot de normwaarde: <u>L_{den} = 35 dB(A) en L_{night} = 29 dB(A)</u> Gezien de grote onzekerheid van L_{den}-berekeningen dient tevens een immissie-norm voor L_{Aeq,max} = 33 - 35 dB(A) ingesteld te worden. Gezien de grote gevoeligheid van het gehoor voor laagfrequentgeluid is een dB(A) normering niet toereikend en is een aanvullende laagfrequent normering noodzakelijk. AM-normering is noodzakelijk omdat deze niet door de dosis-effectrelatie wordt gerdakt <p style="text-align: right; color: red;">AM = amplitude modulatie = impuls karakter</p>
---	---

Mini – Symposium 30 november 2024

Windturbine bepalingen

NIEUWE GELUIDNORMEN WINDTURBINES WETENSCHAPPELIJK GETOETST
LEONARD M.B. BAART DE LA FAILLE, FYSICUS - AUDIOLOOG